

Analiza preliminară a Impactului de Reglementare

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Proiectul cu privire la modificările ce se operează în anexa la Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11.11.2016
Data:	12 noiembrie 2018
Autoritatea administrației publice autor:	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	Departamentul investiții și calitate Departamentul reglementări
Persoana responsabilă și informația de contact:	1.Lilian Barcaru, șef secție, Departamentul Investiții și Calitate, Tel: 022852927; lbarcaru@anre.md 2.Veaceslav Țurcanu, consultant superior, Departamentul Reglementări, Tel:022852934, vturcanu@anre.md ; 3.Daniel Chiviriga, consultant principal, Departamentul Reglementări, Tel:022852934, dchiviriga@anre.md .

Componentele analizei impactului de reglementare

1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare

Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	1
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	5

Argumentare/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

Intervenția dată nu necesită o analiză complexă.

a) 2 - nivel de interes public mediu, deoarece proiectul de modificare a Regulamentului dat va fi aplicabil pentru un grup al unui sector economic (operatorii sistemului de distribuție a energiei electrice).

b) 1 - intervenția nu este nouă, în mare parte deja existentă în cadrul normativ, necesitatea intervenției fiind stabilită în Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energie electrică;

c) 2 - Intervenția ar putea afecta neesențial o parte mai mare a unui sector economic (operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice).

2. Definirea problemei

Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nr. 282/2016 din 11.11.2016, publicat în M.O, al R, Moldova nr. 459-471 art. 2146 din 23.12.2016, în continuare Regulament, aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i) al Legii nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică stabilește un mecanism obligatoriu de plată automată a compensațiilor pentru consumatorii finali afectați întreruperi în livrarea energiei electrice care, conform prevederilor de la pct. 56, lit. b) din respectivul regulament, urmează să intre în vigoare începând cu 01.01.2019.

Beneficiile pe care le vor obține utilizatorii rețelelor electrice vor fi reflectate prin îmbunătățirea indicatorilor de continuitate a serviciului de distribuție a energiei electrice, impulsionată de prevederile Regulamentului în cauză prin implementarea sistemului de plată a compensațiilor, care la rândul lor reprezintă un mecanism de stimulare pentru ca operatorii sistemelor de distribuție se respecte nivelele de exigență stabilite.

În a doua jumătate a anului 2018, în adresa ANRE au parvenit solicitări din partea operatorilor sistemelor de distribuție referitor la necesitatea modificării prevederilor Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice. Solicitățile OSD au fost discutate în cadrul unei ședințe organizate de ANRE și au fost constatate următoarele probleme ce țin de aplicarea mecanismului de plată automată a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a energiei electrice furnizate consumatorilor finali:

1. Insuficiența informațiilor necesare pentru punerea în aplicare a plății automate a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a serviciilor de distribuție a energiei electrice;

Mecanismul de achitare automată a compensațiilor presupune posibilitatea înregistrării întreruperilor în livrarea energiei electrice și asocierea fiecărei întreruperi produse cu fiderile și locurile de consum afectate de întreruperea respectivă.

Reieșind din faptul ca compensațiile sunt calculate pentru fiecare loc de consum, pentru implementarea mecanismului de plată automată a compensațiilor stabilit de Regulament în cazul nerespectării cerințelor de continuitate a serviciului de distribuție, este necesar ca pentru fiecare loc de consum, să se dispună de suficientă informație referitoare la perioadele de întrerupere a livrării energiei electrice și la cauzele ce le-au determinat.

În baza informațiilor respective, prin procesarea ulterioară a datelor operatorul va determina valoarea compensațiilor lunare și anuale care corespund fiecărui loc de consum și va expedia informația dată furnizorului, pentru compensațiile calculate să fi luată în considerare la facturarea energiei electrice consumate de către consumatorul final.

Pentru a exclude posibilele erori de procesare și pentru asigurarea trasabilității informației care să permită validarea acestui proces (reieșind din numărul locurilor de consum deservite acest proces este necesar să fie desfășurat pentru aproximativ 900 mii de locuri de consum în cazul RED Union Fenosa, și pentru aproape 450 mii de locuri de consum în cazul RED Nord), unica modalitate de implementare a mecanismului de plată automată a compensațiilor este procesarea datelor utilizând sisteme informaționale.

Actualmente, evaluarea indicatorilor de continuitate în alimentarea cu energie electrică se realizează cu o precizie înaltă la nivelul locurilor de consum racordate la rețelele de medie tensiune și a posturilor de transformare care alimentează instalațiile electrice ale consumatorilor finali racordate la nivelul de tensiune joasă, iar în cazul fiderelor de joasă tensiune această evaluare este una mai puțin obiectivă.

Operatorii sistemelor de distribuție dispun de capacitatea de a înregistra toate întreruperile care se produc atât în rețelele de MT cât și în cele de JT, inclusiv la nivel de loc de consum. Însă o exactitate suficientă, asigurată prin utilizarea sistemelor automatizate de înregistrare a întreruperilor, poate fi obținută doar în cazul informației despre întreruperile în rețelele de MT (deoarece informația dată este necesară pentru determinarea cu exactitate a indicatorilor de continuitate SAIDI, SAIFI și CAIDI). În cazul întreruperilor din JT, înregistrarea și prelucrarea acestora are loc manual.

De menționat, că până la momentul de față efortul major și resursele corespunzătoare ale operatorilor au fost direcționate spre rețelele de medie tensiune. În reglementările precedente erau stabilite cerințe mai dure pentru respectarea indicatorilor de continuitate în ansamblu pe rețeaua electrică (SAIDI, SAIFI), iar în prezent se pune accent pe indicatorii individuali de continuitate, care necesită a fi respectați în raport cu oricare utilizator al rețelei (consumator final).

Astfel, bazele de date privind locurile de consum conțin informații mai cu seamă în ceea ce

ține de atribuirea locurilor de consum, sumar, la postul de transformare de la care sunt alimentați, ultimul fiind asociat cu fiderul de medie tensiune.

Asocierea locurilor de consum racordate la rețeaua electrică de tensiune joasă cu fidelele de alimentare (ieșirile de JT de la posturile de transformare) în prezent este realizată într-o proporție foarte redusă pentru rețelele electrice din zonele rurale. Problema este și mai dificilă în mediul urban, unde rețelele de tensiune joasă sunt mai complexe, alimentează un număr mult mai mare de consumatori și oferă multiple posibilități de alimentare. Din considerentele expuse, informațiile privind asocierea fiecărui loc de consum cu o instalație concretă de joasă tensiune (fider, fază), urmează să fie actualizate.

Sistemele informaționale disponibile la operatori necesită consolidări în scopul gestionării ulterioare a informațiilor ce țin de fiderul efectiv de la care este alimentat locul de consum, diferențierea tipurilor de întreruperi (neprogramate, programate care au la bază o activitate operativă normală, programate cauzate de activitățile de reconstrucție etc.), clasificarea locurilor de consum după tip urban sau rural, etc. Consumatorii (locurile de consum) trebuie asociați celor peste 50 mii fidele 0,4 kV precum și sistemelor computerizate de prelucrare a datelor. Dezvoltarea bazei de date nominalizate, precum și crearea sistemului de monitorizare, verificare și repartizare efectivă a plăților cere un important efort de manoperă și investiții care ar cuprinde: adaptarea sistemelor comerciale, sistemelor de gestionare a incidentelor, dezvoltarea unui sistem de date pentru calculul și plata compensațiilor și realizarea de campanii de verificare și captare a datelor din conectivitatea electrică (linia client-fider și faza de ieșire a transformatorului).

În lipsa modificării bazelor de date și softurilor respective, ambii operatori ai sistemelor de distribuție vor fi nevoiți să efectueze plăți compensatorii tuturor consumatorilor la fidelele de pornire de la postul de transformare 6-10/0,4 kV, chiar și atunci când defecțiunea în rețea sau lucrarea programată s-ar produce doar pe un singur fider alimentat de la acest post de transformare. Ne putem aștepta la confuzii între consumatori și furnizori. Companiile vor trebui să aducă explicații la astfel plăți nu numai consumatorilor alimentați de la postul de transformare respectiv, ci și altor consumatori deserviți, care vor reclama lipsa compensațiilor în condițiile în care consumatorii neafecțați de la postul de transformare în cauză au obținut astfel de compensații.

În cazul SA „RED-Nord” situația este condiționată și de faptul că după reorganizarea prin absorbție a întreprinderilor SA „RED Nord-Vest” și SA „RED-Nord”, procesul de unificare a sistemelor informaționale de gestiune a consumatorilor în raioanele de activitate ale fostei întreprinderi SA „RED Nord-Vest” încă nu a fost finalizat.

2. Plata nejustificată a compensațiilor;

Dacă bazele de date și sistemele informaționale ale operatorilor sistemelor de distribuție nu vor fi consolidate în vederea completării cu informații privind fiderul de joasă tensiune și conductorul de fază de la care este racordat locul de consum, nu va fi posibil să se asigure că consumatorii finali cu adevărat afectați de fiecare întrerupere vor primi compensații. Spre exemplu pentru rețeaua de distribuție trifazată de tensiune joasă la întreruperea unei faze din cauza rupturii de conductor sau arderea unui fuzibil este dificil de atribuit care locuri de consum monofazate au fost afectate și care nu au fost afectate efectiv. Adică, consumatorii finali neafecțați de întreruperi a energiei electrice vor primi compensații nejustificate. Din punct de vedere legal atare plăți nemeritate creează situații conflictuale și nu se conformează cu art. 1389 al Codului civil. Acesta din urmă stabilește că îmbogățirea fără justă cauză reprezintă un fapt juridic ilicit, care conform prevederilor art. 8 al aceluiași Cod generează drepturi și obligații pentru participanții la raporturi juridice civile. Norma pornește de la principiul echității și

instituie regula, potrivit cărei orice persoană care și-a majorat patrimoniul său prin reducerea corelativă a patrimoniului altei persoane, fără a fi îndreptățită de un temei juridic, este obligată să restituie ceea ce nu-i aparține.

3. Timp insuficient pentru punerea în aplicare a prevederilor punctului 56, lit. b) al Regulamentului privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice;

Avînd în vedere situația reală la moment și luînd în considerație perioada rămasă pînă la intrarea în vigoare a normei privind plata automată a compensațiilor consumatorilor finali (01 ianuarie 2019), este evident faptul că nici un operator de sistem nu este gata să pună în aplicare mecanismul stabilit.

4. Lipsa mijloacelor financiare necesare pentru realizarea modificărilor bazelor de date și sistemelor informaționale pentru a punerea în aplicare a plăților automate a compensațiilor;

În cazul menținerii termenului specificat în pct. 56 lit. b) din Regulament, pentru a se conforma, operatorii de sistem ar trebui să contracteze servicii de dezvoltare a sistemelor informaționale în regim de urgență și la un preț cu mult mai mare decît în condițiile în care pot planifica din timp cheltuielile respective și perioada de realizare a lucrărilor. Pentru acoperirea cheltuielilor investiționale necesare în acest scenariu operatorii de sistem vor fi nevoiți să contracteze credite pentru finanțarea lucrărilor.

5. Necesitatea actualizării prevederilor punctului 13 din regulament

La momentul aprobării Regulamentului, în Republica Moldova activau 3 operatori ai sistemelor de distribuție: Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A., iar în pct. 13 din Regulament Agenția a stabilit valori anuale obligatorii ale indicatorului de continuitate SAIDI pentru fiecare din cei 3 operatori. În anul 2017, în urma reorganizării, întreprinderea de stat „RED Nord” S.A. a fost absorbită de „RED Nord-Vest” S.A. În aceste condiții, păstrarea în textul Regulamentului a unui indicator stabilit pentru o întreprindere deja inexistentă este inoportună. Astfel, se propune de a exclude din conținutul pct. 13 al Regulamentului cuvintele „- „RED Nord-Vest” S.A. – 115 minute;”.

3. Stabilirea obiectivelor

Principalele obiective stabilite ale intervenției sunt:

- ❖ elaborarea bazei de date privind asocierea consumatorilor finali cu elementele specifice ale rețelelor electrice de tensiune joasă de la care sunt alimentați, în scopul sistematizării informației pentru determinarea automată a încălcărilor indicatorilor de continuitate în alimentarea cu energie electrică;
- ❖ micșorarea costurilor necesare pentru modificarea sistemelor informaționale existente, utilizate de operatorii de sistem;
- ❖ excluderea cheltuielilor suplimentare legate de creditarea investițiilor necesare pentru modificarea sistemelor informaționale existente, utilizate de operatorii de sistem;
- ❖ elaborarea unui algoritm funcțional de determinare a cazurilor de încălcare a indicatorilor de continuitate în alimentarea cu energie electrică și stabilirea automată a compensațiilor pentru consumatorii finali;
- ❖ asigurarea transparenței și nediscriminării în procesul de compensare a cazurilor de nerespectare a indicatorilor de continuitate în alimentarea cu energie electrică;

❖ evitarea situațiilor de neachitare a compensațiilor consumatorilor finali cărora nu li s-au respectat indicatorii de continuitate.

❖ respectarea principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și la eficiență maximă, stabilit prin Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energie electrică.

4. Identificarea opțiunilor

Au fost identificate două opțiuni:

I. A nu face nimic

II. Modificarea și completarea actului normativ - reglementare clasică

Opțiunea I constă în a nu modifica Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11 noiembrie 2016.

Opțiunea II constă în modificarea Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11 noiembrie 2016.

Modificarea va permite respectarea principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și la eficiență maximă, stabilit prin Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energie electrică.

Intervenția dată presupune modificarea punctului 56 din Regulamentul aprobat prin schimbarea termenului de aplicare a plăților automate a compensațiilor pentru nerespectarea duratei și numărului întreruperilor programate și neprogramate, stabilite în punctele 15 și 16 din regulament.

5. Analiza și compararea opțiunilor

La capitolul abordărilor alternative au fost identificate două opțiuni:

1. **A nu face nimic.**

Opțiunea constă în a nu întreprinde nici o măsură în vederea modificării Regulamentului.

În lipsa modificărilor Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice mecanismul plății automate a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a energiei electrice furnizate consumatorilor finali nu va fi funcțional, cu următoarele consecințe:

- Agenția este în drept să aplice o reducere în mărime de 1% din tariful de distribuție sau de transport, în cazul în care se constată că operatorul de sistem nu și-a respectat obligațiile de plată a compensațiilor în mai mult de 5% din cazurile înregistrate. Luând în considerare faptul că operatorii de sistem nu își vor putea unora această obligație, aceștia vor fi penalizați pentru nerespectarea prevederilor regulamentului și vor fi nevoiți să aloce mijloace financiare, cel mai probabil creditate, pentru a modifica bazele de date și sistemele informaționale în regim de urgență și la costuri mult mai mari comparativ cu situația când, beneficiind de o perioadă de implementare mai îndelungată, ar putea planifica eficient realizarea măsurilor necesare cu bugetarea surselor financiare din mijloacele proprii;
- Consumatorii finali nu vor beneficia în deplină măsură de mecanismul plății automate a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de continuitate în alimentarea cu energie electrică, ulterior însă vor resimți în tariful pentru distribuția energiei electrice efectul costurilor adiționale generate de urgentarea implementării acțiunilor necesare pentru asigurarea funcționalității sistemului de plată automată a compensațiilor. În același timp consumatorii finali care beneficiază de servicii de sistem cu respectarea indicatorilor de calitate nu vor avea nici un beneficiu de pe urma mecanismului respectiv;

2. **Reglementarea clasică.**

Opțiunea a II-a presupune modificarea prevederilor punctului 56, lit. b) din Regulamentul

cu privire la calitatea serviciilor de transport și de sistem, prin acordarea unui termen mai mare pentru realizarea acțiunilor necesare implementării efective a mecanismului de plată automată a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de calitate ai energiei electrice furnizate consumatorilor finali.

În acest caz, operatorii vor putea realiza acțiunile necesare în baza principiului activității cu cheltuieli minime și eficiență maximă, prevăzut de Legea cu privire la energia electrică, iar consumatorii finali vor beneficia de mecanismul plăților automate a compensațiilor pentru nerespectarea indicatorilor de calitate ai energiei electrice furnizate fără suportarea unor componente suplimentare în tariful pentru serviciul de distribuție a energiei electrice. Între timp, dreptul la compensații în cazul nerespectării indicatorilor de continuitate nu va fi încălcat, dar se va realiza în baza cererilor depuse de consumatori.

6. Implementarea și monitorizarea (se completează pentru analiza complexă)

Intervenția dată nu necesită o analiză complexă.

7. Consultarea

Modificarea Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11 noiembrie 2016 va avea impact asupra:

- titularilor de licențe pentru prestarea serviciului de transport și de distribuție a energiei electrice;
- consumatorilor finali (atât casnici cât și noncasnici), instalațiile cărora sunt racordate la rețelele electrice.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, AIR-ul și proiectul cu privire la modificările ce se operează în anexa la Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11.11.2016 au fost plasate pe pagina WEB oficială a Agenției în directoriul Transparența decizională/Consultări publice și consultate cu părțile interesate.

Toate obiecțiile și propunerile au fost examinate de către Agenție și au fost luate în considerare la îmbunătățirea proiectului. Informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora se regăsesc în Sinteza recomandărilor.